

УДК 911.3:338.48.02(477:4)"20"

[https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12\(22\)-1673-1684](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-12(22)-1673-1684)

Мальська Марта Пилипівна доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму географічного факультету, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0001-8887-6565>

Бригілевич Галина Михайлівна кандидат економічних наук, доцент кафедри туризму, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, <https://orcid.org/0000-0002-5306-3684>

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ГЕОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

Анотація. У статті розкритий комплексний аналіз перспектив відновлення та розвитку туристичного потенціалу України у повоєнний період. Визначено, що в умовах відновлення критично важливо оцінювати потенціал відтворення наявних ресурсів та їхньої модернізації згідно міжнародних стандартів. Важливим є засвоєння досвіду країн які успішно відновили туризм після війни.

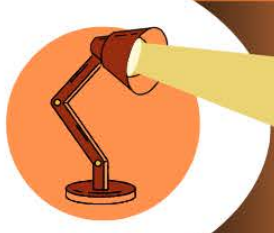
Встановлено, що ключовим викликом є безпекова нестабільність, тоді як найбільшими перевагами виступають унікальний міжнародний імідж країни та стійкий патріотичний попит на внутрішній туризм. У статті визначено гео економічно пріоритетні напрямки для інвестицій та розвитку, включаючи туризм спадщини, та маршрути на основі місць бойової слави, медичний та оздоровчий туризм з використанням санаторної бази, а також екологічний та етнографічний туризм.

Особлива увага приділяється стратегічній ролі регіонального сусідства через необхідність формування спільних транскордонних туристичних продуктів із країнами-членами ЄС. Підкреслюється, що євроінтеграційний курс України є критичною віссю відновлення, що забезпечує не лише фінансування, але й гармонізацію стандартів якості та безпеки.

Використовуючи PEST-аналіз, дослідження систематизує зовнішні макроекономічні та політичні чинники, які можуть як сприяти, так і стримувати відновлення галузі.

Зроблено висновок, що для успішного відновлення потрібна проактивна державна політика яка включатиме програми фіскальних стимулів та кешбеку, а також залучення міжнародного капіталу та формування забезпечення кадрів високвокваліфікованими фахівцями. Туристична галузь розглядається як стратегічний інструмент економічного відновлення, культурної дипломатії та інтеграції України до європейського простору.

Ключові слова: туристичний потенціал, геоелектронічні аспекти, євроінтеграція, повоєнне відновлення, стратегія відбудови, міжнародне партнерство, безпека.

Malska Marta Pylypivna Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Tourism Ivan Franko National University of Lviv, <https://orcid.org/0000-0001-8887-6565>

Bryhilevych Halyna Mykhaylivna associate professor at the Department of Tourism, Faculty of Geography, Ivan Franko National University of Lviv, <https://orcid.org/0000-0002-5306-3684>

TOURISM POTENTIAL OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF POST-WAR RECONSTRUCTION: GEO-ECONOMIC ASPECTS

Abstract. The article reveals a comprehensive analysis of the prospects for the restoration and development of Ukraine's tourism potential in the post-war period. It has been determined that in recovery conditions it is critically important to assess the potential for reproducing existing resources and their modernization according to international standards. It is important to learn from the experience of countries that have successfully restored tourism after the war.

It has been established that the key challenge is security instability, while the greatest advantages are the country's unique international image and sustained patriotic demand for domestic tourism. The tourism article delineates geoeconomic priority areas for investment and development, encompassing tourist heritage, and routes based on military glory, medical and health tourism utilising sanatorium facilities, alongside ecological and ethnographic tourism.

Significant emphasis is placed on the strategic role of the regional neighborhood through the conditions for the formation of joint cross-border tourism products with EU member states. It is emphasized that Ukraine's European integration course is a critical axis for restoration, providing not only financing, but also harmonization of quality and safety standards.

Using PEST analysis, the study systematizes external macroeconomic and political actors that can both facilitate and support the recovery of the industry.

It is concluded that a successful recovery requires proactive government policies, including fiscal stimulus and cashback programs, as well as attracting international capital and training highly qualified specialists. The tourism industry is considered as a strategic tool for economic recovery, cultural diplomacy, and Ukraine's integration into the European space.

Keywords: tourism potential, geoeconomic aspects, European integration, post-war recovery, reconstruction strategy, international partnership, security.

Постановка проблеми. Збройна агресія та повномасштабне вторгнення російської Федерації в Україну, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, завдала колосальних втрат людському та інфраструктурному потенціалу України. Окрім трагічних наслідків для цивільного населення, ця війна спричинила глибоку деструкцію ключових секторів національної економіки, серед яких критично постраждала сфера туризму.

Активні бойові дії та постійна загроза безпеці призвели до фактичного паралічу туристичної галузі, особливо у східних, центральних та південних регіонах України. Війна спровокувала безпрецедентну внутрішню та зовнішню міграцію населення країни. Багатомільйонний виїзд громадян, не пов'язаний з туристичною метою, а спричинений необхідністю евакуації, кардинально змінив туристичний ландшафт і зменшив потенційну внутрішню туристичну базу.

Військові дії також стали каталізатором глобальної економічної нестабільності, спричиняючи кризи у всіх сферах діяльності країни. Ці страшні події спричинили також глобальне інфляційне зростання, яке у свою чергу, обмежує перспективи швидкого відновлення міжнародних туристичних потоків.

Незважаючи на поточні виклики, відбувається поступове звільнення українських територій та перспектива повернення до мирного життя у відносно недалекому майбутньому актуалізують питання повоєнного відновлення.

Враховуючи гео економічні тенденції та масштаби руйнувань, гостро постає необхідність наукового осмислення та розробки стратегічних рішень щодо використання туристичного потенціалу України як одного з важливих чинників повоєнного економічного відновлення.

Саме тому, дослідження гео економічних аспектів туристичного потенціалу України в умовах її повоєнного відновлення є життєво важливим і своєчасним завданням сучасної економічної науки та практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню післявоєнного відновлення туризму в Україні присвятили роботи Васильєва О.О., Домашенко С.В., Каптюх Т.В. в яких визначено заходи розвитку туризму, які передбачають відновлення статусу безпечної країни для туристів, стимулювання економічного зростання галузі, лібералізацію оподаткування, активізацію іноземного інвестування та запуск інноваційних проєктів для просування й організації туристичних послуг.

Туристичну галузь, яка має мультиплікативний ефект і є одним із найбільш швидких механізмів для активізації економічного зростання розглядає в своїх працях Фастовець О. та акцентує увагу, що глобальне захоплення героїзмом української нації, стане потужним іміджевим ресурсом для інтенсифікації міжнародної співпраці та участі у процесах відбудови й відновлення України.

Типологію основних чинників впливу на динамічний розвиток галузі туризму вивчають у своїх наукових працях Кулиняк І.Я., Бондаренко Ю.Т. та Бунякова Ю.Я.

Критичною умовою успіху туристичної галузі України є впровадження ринкових механізмів та раціональне використання всього комплексу рекреаційно-туристичних ресурсів, так вважають Уварова Г.Ш., Кучеренко В.С. Та зазначають, що реалізація цього підходу дозволить Україні істотно підвищити свої позиції на міжнародному туристичному ринку та розширити туристичний потенціал окремих регіонів і населених пунктів.

Попри наявність значної кількості наукових праць, присвячених даній тематиці, питання перспектив відновлення туристичного потенціалу після війни в Україні враховуючи геоекономічні аспекти поки що не отримало всебічного та цілісного висвітлення у науковому дискурсі.

Мета статті — визначити та оцінити геоекономічні переваги та перспективи розвитку туристичного потенціалу України в контексті повоєнного відновлення, а також обґрунтувати пріоритетні напрями держави щодо посилення безпекової ситуації та курсу до міжнародної співпраці.

Виклад основного матеріалу. Туристичний потенціал охоплює сукупність природних, культурно-історичних та соціально-економічних чинників, які створюють необхідні передумови для організації туристичної діяльності в межах певної території. Сюди входять як природні, так і штучно створені об'єкти, а також відповідні засоби та умови, які можуть бути задіяні у формуванні туристичного продукту.

Ключовими елементами для стимулювання розвитку туристичного та рекреаційного секторів у регіоні є обсяг, структура, динаміка та збалансованість наявних ресурсів, а також джерел їх походження. Важливо зазначити, що туристичні ресурси та інфраструктура також включають соціально-економічні складові, такі як трудові ресурси, інформаційне забезпечення, управлінські механізми та матеріально-технічна база.

Основою туристичного потенціалу є туристичні ресурси, наявність яких формує фундамент для зростання галузі. Власне, факт присутності ресурсних компонентів вже гарантує мінімальний рівень розвитку туристичної сфери. Території, які мають значні історичні чи культурні пам'ятки, сприятливий клімат, стають привабливими для відвідувачів.

Для точного розуміння туристичних ресурсів як складової економічної діяльності варто звернути увагу на визначення, запропонованого Всесвітньою туристичною організацією (ЮНВТО). Згідно з позицією ЮНВТО, туристичні ресурси визначаються як сукупність елементів, що формують пропозицію туристичного продукту.

Цей комплексний підхід охоплює: природні та енергетичні ресурси, інституційні, політичні, правові та адміністративні аспекти, різноманітні послуги, транспортні засоби та обладнання, що є частиною туристичної інфраструктури. Така інтерпретація дозволяє враховувати не лише пропозицію, але й чинники попиту, зокрема: людський капітал, економічну та фінансову діяльність,

соціальні аспекти, які справляють вплив на туристичну галузь [5]. В умовах відновлення критично важливо оцінювати не лише наявні ресурси, але й потенціал їхнього відтворення та модернізації відповідно до нових міжнародних стандартів.

Український сектор туризму, який пережив кілька років спаду, особливо з 24 лютого 2022 року від повномасштабної війни росії проти України, демонструє активну динаміку відновлення, незважаючи на значні виклики. Вже 2024 рік став ключовим для галузі, яка зазнала суттєвих збитків унаслідок бойових дій, енергетичної кризи та руйнування критичної інфраструктури.

Попри те, що в суспільстві тривають дискусії щодо етичності відпочинку в умовах війни, готельний та курортний бізнес виконує подвійну функцію: слугує місцем для відновлення фізичних та психологічних сил виснажених українців та виступає як важливе джерело податкових надходжень, які безпосередньо спрямовуються на фінансову підтримку Збройних Сил України. За інформацією Державного агентства розвитку туризму (ДАРТ), внесок туристичної діяльності до державного бюджету протягом дев'яти місяців 2024 року перевищив 2 мільярди гривень. Цей показник демонструє зростання на 42% порівняно з аналогічним періодом попереднього року (2023), коли загальні надходження становили близько 1,46 мільярда гривень [1].

На сьогоднішній день туристична активність в Україні здебільшого зведена до ділового сегменту, який генерується візитами офіційних іноземних осіб, міжнародних гуманітарних місій, представників донорських організацій та медійних груп. Однак, згідно з економічною теорією, кризові явища часто стимулюють інновації. Отже, сформована кон'юнктура відкриває перед туристичною галуззю значні перспективи для модернізації та посилення її конкурентоспроможності в контексті повоєнної економічної регенерації.

Повоєнний період обумовить суттєві якісні зміни у внутрішньому туристичному ринку України. Згідно з прогнозами, зросте значення культурно-освітнього туризму та меморіальних практик, які виконуватимуть функцію національного єднання та осмислення історичного досвіду. До традиційних об'єктів патріотичного туризму будуть інтегровані нові локації, що символізують сучасну боротьбу нації. Ця інтеграція вже простежується у поточному розвитку безкоштовних екскурсійних програм для ВПО, де проводиться порівняльний аналіз історичних трагедій (наприклад, злочинів комуністичного режиму) із жорстокістю, виявленою окупантами у Бучі, Ірпені та інших населених пунктах. Стратегічне планування має включати відновлення туристичної активності у східних регіонах, зокрема у Донецькій та Луганській областях, щойно буде забезпечено повноцінний безпековий контроль [3].

Для прогнозування поведінки туристичного сектору України після перемоги, необхідно звернутися до міжнародного досвіду відновлення галузі у країнах, що пережили збройні конфлікти. Існує багато успішних прикладів

повоєнного розвитку туризму. Цей досвід підтверджує, що, дотримуючись певних «воєнних сценаріїв», туристична сфера може не просто зберегти свою функціональність, але й збагатитися власними історіями стійкості та розвитку протягом воєнного і подальшого мирного періодів [6]. Найбільш історично відомі країни, які відновили успішну діяльність туристичної галузі це Хорватія, Ізраїль та Грузія.

Приклад Грузії слугує моделлю, найбільш релевантною для оцінки повоєнних перспектив України. Після конфлікту з Російською Федерацією у 2008 році Грузія істотно підвищила свою міжнародну впізнаваність у туристичному сегменті. До початку військових дій обізнаність про Грузію серед світового населення становила, за оцінками, лише 2–3%. Однак завдяки конкретній та ефективній антикризовій стратегії відновлення туристична галузь країни пережила значний сплеск розвитку та стрімко зросла світова популярність Грузії [3].

Туризм володіє високим мультиплікативним ефектом, пропонуючи один із найшвидших шляхів для стимулювання економічного зростання через залучення іноземного капіталу. Враховуючи глобальне визнання героїзму українського народу, першочерговим завданням є використання цього потужного іміджевого активу для інтенсифікації міжнародної участі у процесах відбудови та відновлення країни [8].

Геостратегічне положення України на перетині європейських та азійських комунікаційних коридорів є критичним геоекономічним активом, який після нормалізації безпекової ситуації відіграватиме ключову роль у відновленні туристичної галузі. Ця унікальна позиція дозволяє Україні функціонувати як природний транзитний хаб, що є основою для розвитку як транзитного туризму - зупинки для відпочинку та ознайомлення з культурою між основними локаціями, так і ділового туризму. Відновлення та інтеграція транспортної інфраструктури, зокрема в межах мережі TEN-T (Транс'європейські транспортні мережі), не лише забезпечить логістичні потреби торгівлі, але й відкриє нові туристичні маршрути зі Східної Європи до Чорноморського регіону та далі. Таким чином, перетворення України з прифронтової зони на ключовий європейський коридор є стратегічною метою, що дозволить залучити значні потоки міжнародних туристів та бізнес-мандрівників, які шукають нові ринки та можливості для співпраці.

Європейська туристична комісія (ЄТК) попереджає: чим довше триває війна в Україні, тим глибше будуть страждати економіки країн Європи. Агресія росії стала подвійним ударом: вона не лише пригальмувала відновлення туристичної індустрії після пандемії, але й змусила туристів шукати безпечніші та дешевші напрямки. Аналітики ЄТК, вивчивши шість провідних зовнішніх ринків (США, Китай, Японія, Канада, Бразилія), прогнозують значне зменшення притоку

туристів з цих країн до Європи. Це пояснюється перш за все факторами небезпеки та суттєвим подорожчанням житла на континенті [7].

Курс України на повноправне членство в Європейському Союзі має фундаментальне значення для повоєнного відновлення туристичного потенціалу, виходячи далеко за рамки політичного вектора. Цей процес безпосередньо впливає на гармонізацію національних стандартів туристичних послуг, якості розміщення та безпеки відповідно до норм *Acquis communautaire*, що є критичним для забезпечення довіри міжнародних туристів. Геоекономічна вигода полягає також у спрощенні прикордонного руху, у перспективі приєднання до Шенгенської зони, що кардинально підвищить транспортну доступність країни. Крім того, євроінтеграція відкриває прямий доступ до значних фінансових ресурсів ЄС, включаючи структурні фонди та програми транскордонного співробітництва, які будуть пріоритетно спрямовані на відновлення та модернізацію ключової туристичної та транспортної інфраструктури. Таким чином, євроінтеграційні процеси є потужним каталізатором для перетворення українського туризму на стійкий, конкурентоспроможний та інвестиційно привабливий сектор економіки.

Перспективи відновлення туристичного сектору у повоєнний час визначатимуться сукупністю зовнішніх та внутрішніх детермінантів, що формуватимуть вектори розвитку або протидіятимуть їм. Прийняття міжнародних стандартів відкритості може суттєво підвищити привабливість туристичного напрямку, що корелюватиме з позитивною динамікою економічного зростання. Інтенсифікація туристичних потоків забезпечить оптимізацію національного торговельного балансу за рахунок нарощення валютних надходжень від експорту туристичних послуг.

Ключовим інструментом для фінансового оздоровлення галузі у посткризовий період є цілеспрямована державна підтримка, спрямована на залучення прямого іноземного капіталу. Ці інвестиції є необхідною умовою для генерації зайнятості в секторі гостинності та покращення макроекономічних показників. Серед можливих фіскальних та монетарних стимулів доцільно розглянути: запровадження податкових пільг та реалізацію програм, подібних до туристичного кешбеку, з метою активізації попиту на внутрішньому ринку [3].

Туристичний потенціал України – це здатність адаптації та швидкого відновлення завдяки своїм ресурсам та можливостям. Для того щоб систематизувати та оцінити всі макросередовищні чинники, доцільним буде проведення Pest-аналізу для туристичного потенціалу України після війни (Таблиця 1).

Таблиця 1

**Pest-аналіз туристичного потенціалу України в умовах повоєнного
відновлення**

Група чинників (критерії)	Чинники (субкритерії)	Характеристика
Політичні	Безпекова ситуація	Головний фактор, від якого перспективи відновлення прямо залежать від стабілізації та гарантій безпеки
	Євроінтеграційні процеси	Гармонізація законодавства, стандартів якості та безпеки з ЄС, що спрощує прикордонний рух і відкриває доступ до європейських фондів для відновлення
	Державна підтримка галузі	Створення цільових програм відновлення, надання податкових пільг та механізмів залучення інвестицій
	Реформи	Підвищення прозорості та передбачуваності бізнес-середовища, що є вирішальним для залучення міжнародних інвесторів
	Міжнародна політична підтримка	Політичні рішення країн-партнерів щодо фінансування відбудови інфраструктури, що опосередковано підтримує туристичний сектор
Економічні	Інфляція та курс валют	Висока інфляція підвищує вартість відновлення та обслуговування бізнесу. Нестабільний курс ускладнює планування для інвесторів.
	Міжнародні інвестиції	Залучення коштів на відбудову інфраструктури та готельного господарства.
	Купівельна спроможність населення	Зниження доходів громадян може стримувати розвиток внутрішнього туризму
	Туристичний збір	Незважаючи на війну регіони які віддалені від фронту (особливо захід України) демонструють значне зростання туристичного збору, підтверджуючи здатність внутрішнього попиту
	Доступ до кредитів	Високі процентні ставки та жорсткі умови кредитування стримують відновлення та модернізацію туристичного бізнесу
Соціально-культурні	Патріотизм та самоідентифікація	Створює стійкий попит на внутрішній туризм, екскурсії до історичних та знакових місць
	Міжнародний імідж країни	Україна стала відомою у світі як символ стійкості, що має розвинути такі види туризму, як: солідарний, меморіальний та історичний.
	Демографічні зміни та міграція	Відтік населення зменшує внутрішній ринок споживачів та створює дефіцит кадрів.
	Інклюзивність та доступність	Зростаючий фокус на відбудові інфраструктури, яка має бути інклюзивною та доступною, підвищуючи якість послуг

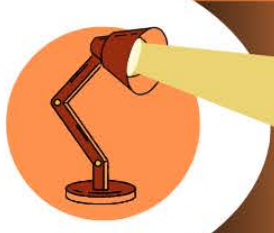
Група чинників (критерії)	Чинники (субкритерії)	Характеристика
	Розвиток волонтерської культури	Створення бази для волонтерського туризму
Технологічні	Діджиталізація та електронні послуги	Впровадження онлайн-бронювання та цифрових сервісів для туристів. Цифровізація малого та середнього бізнесу
	Розвиток інфраструктури зв'язку	Забезпечення надійного доступу до Інтернету навіть у віддалених регіонах, що є важливим для сучасних туристів
	Використання технологій в маркетингу	Застосування аналітики для дослідження трендів та розробки ефективної туристичної стратегії та просування регіонів
	Безпека та розмінування	Використання сучасного обладнання для прискореного розмінування є передумовою для відкриття маршрутів
	Віртуальний туризм	Створення віртуальних турів до пошкоджених об'єктів для промоції та збереження пам'яті

Джерело: побудовано за [2, 4]

На основі Pest-аналізу можна зробити висновок, що найбільші можливості для відновлення туристичного потенціалу полягають у міжнародному партнерстві та інвестиціях, у використанні нового іміджу країни та внутрішньому попиті на туристичні послуги, а також діджиталізація та впровадження сучасних технологій для підвищення ефективності і безпеки. Ключовою загрозою залишається безпекова ситуація, тому всі стратегії мають бути гнучкими та адаптивними до поточної ситуації.

Стратегічним напрямом у повоєнному відновленні туристичного потенціалу України має бути активне використання регіонального сусідства та посилення співпраці з країнами-членами Європейського Союзу. Особливо з країнами сусідами такими як Польща, Словаччина, Румунія та Угорщина. Формування спільних транскордонних туристичних продуктів наприклад, маршрути «Скарби Карпатського регіону», «Дунайські перлини» або спільні історичні шляхи, дозволить не лише ефективно залучати міжнародні туристичні потоки, але й мінімізувати безпекові ризики на перших етапах. Така кооперація сприятиме інтеграції українських регіонів до світового туристичного простору, підвищить їхню впізнаваність на європейському ринку та стимулюватиме гармонізацію українських стандартів готельно-ресторанного бізнесу та якості послуг із вимогами ЄС. Це створює потужний економічний синергетичний ефект, залучаючи як європейських туристів, так і кошти міжнародних фондів для розвитку спільної прикордонної інфраструктури.

У повоєнний період туристична галузь України має здійснити стратегічний перехід, фокусуючись на тих напрямках, які не лише мають стійкий внутрішній попит, але й здатні генерувати валютні надходження та приваблювати міжнародних туристів, що шукають унікальний досвід. Геоекономічна доцільність вимагає концентрації ресурсів на диференційованих продуктах, які відрізняють Україну на світовій арені. Такими пріоритетами стануть не тільки туризм спадщини, орієнтовані на військово-меморіальну тематику, а й на медичну реабілітацію.

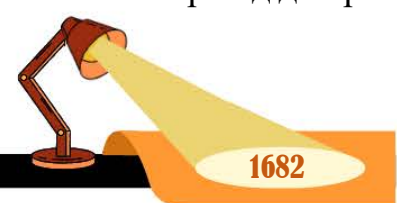
З огляду на необхідність масової реабілітації ветеранів та постраждалих, сегмент медичного та оздоровчого туризму набуває критичної соціальної та економічної значущості. Використання потужної санаторно-курортної бази, особливо у безпечних регіонах заходу України та Карпатах, для відновлення потребує залучення іноземних інвестицій та висококваліфікованих фахівців. Паралельно з цим, екологічний та гірський туризм у Карпатах та Закарпатті сприятиме швидкому відновленню туристичних потоків. Ці регіони, як правило, менше постраждали від бойових дій, що дозволяє пріоритетувати тут принципи сталого розвитку, мінімізацію антропогенного впливу та акцент на унікальній природі, що є високо цінується європейськими туристами.

Також слід звернути увагу на етнографічний та гастрономічний туризм, що є важливим інструментом для утвердження української ідентичності та протидії інформаційній агресії. Акцент на унікальній, регіонально диференційованій українській культурі, народних ремеслах та традиційній кухні створює потужну нематеріальну цінність. Це приваблює туристів, які прагнуть автентичного досвіду, та стимулює розвиток малого та середнього бізнесу в сільській місцевості. Інвестування у розвиток місцевих крафтових виробництв, фестивалів та автентичних садиб сприятиме децентралізації туристичних потоків та підвищить економічну стійкість громад.

Основа реструктуризації туристичного потенціалу повоєнної України формує стійку систему поглядів на визначення майбутньої траєкторії розвитку вітчизняної туристичної галузі. Ця основа є невід'ємною частиною загальної стратегії повоєнної відбудови країни.

Висновки. Відновлення туристичного потенціалу України у повоєнний період є амбітним, багатоетапним і геоекономічно важливим завданням, яке вимагає стратегічного, а не лише тактичного підходу. Проведений аналіз макросередовища чітко засвідчує, що ключовим стримуючим фактором для галузі залишається політичний чинник безпеки. Жоден інвестиційний чи маркетинговий захід не матиме успіху без чітких гарантій безпеки та налагоджених механізмів управління ризиками. Однак, незважаючи на критичні виклики, Україна володіє унікальним конкурентним потенціалом.

Для успішного відновлення туристичного потенціалу критично важливим є перехід до проактивного державного планування. Це включає потужну державну

підтримку: податкові пільги, туристичний кешбек, залучення іноземних інвестицій для відбудови інфраструктури, та формування кадрового резерву через навчання та реінтеграцію фахівців. Розвиток історико-культурного, медичного та оздоровчого туризму, етнографічного та гастрономічного туризму паралельно слугуватиме фундаментом для зміцнення національної ідентичності та децентралізації економічних вигод.

Ключовою стратегічною віссю всього процесу відновлення є євроінтеграційний курс України. Він не лише забезпечить доступ до європейських фондів та програм для фінансування відбудови зруйнованої інфраструктури, але й вимагатиме гармонізації національних стандартів якості та безпеки туристичних послуг із вимогами ЄС. Ця інтеграція відкриє двері для вільного руху капіталу та туристів, що остаточно закріпить Україну як частину європейського туристичного простору.

Після війни українська туристична галузь має сфокусувати свою діяльність на розвиток напрямків, які найбільше здатні приваблювати іноземних туристів. Пріоритетними напрямами стануть, окрім історико-культурного туризму, оздоровчий та медичний, гастрономічний та етнографічний туризм, що може стати інструментом утвердження української ідентичності.

Туризм у повоєнній Україні має стати не просто частиною економіки, а важливим елементом культурної дипломатії, інструментом зцілення та вікном у світ, що демонструє незламність української нації та її європейський вибір.

Література:

1. Азовський Д. Туризм у режимі відновлення: як відпочинок українців рятує економіку країни. Режим доступу: <https://business.rayon.in.ua/topics/774368-turizm-u-rezhimi-vidnovlennya-yak-vidpochinok-ukraintsiv-ryatue-ekonomiku-kraini>
2. Бунякова Ю.Я. Основні чинники впливу на динамічний розвиток сфери туризму. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 56. С. 116-119.
3. Васильєва О.О., Домашенко С.В., Каптюх Т.В. Перспективи розвитку туристичної галузі України у післявоєнний період. *Інфраструктура ринку*. 2023. Вип. 72. С.185-191. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastuct72-33>
4. Кулиняк І.Я., Бондаренко Ю.Г. Типологія чинників впливу на розвиток галузі туризму. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 25. С. 21-27. <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/536/522>
5. Уварова Г. Ш., Кучеренко В. С. Використання рекреаційно-туристичних ресурсів України на сучасному етапі. *Рекреаційні ресурси та послуги гостинності в регіонах України: зб. наукових праць*. Черкаси : ЧНУ, 2017. С. 34–39.
6. Фастовець О. Туризм в Україні в умовах воєнного стану. *Розвиток методів управління та господарювання на транспорті*. 2022. Вип. 3(80). С. 87–97. DOI: <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-87-97>.
7. Як війна в Україні вплинула на європейський туризм? URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/yak-viyna-v-ukrayini-vplivula-na-ievropeyskiy-turizm>
8. Як туристична галузь країни працює під час війни та як зміниться після її завершення. Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/blog/yak-turistichna-galuzkrayini-pracyue-pid-chas-viyni-ta-yak-zminitsya-pislyayiyi-zavershennya>

References:

1. Azovskyy D. Turyzm u rezhymi vidnovlennya: yak vidpochynok ukrayintsiv ryatuye ekonomiku krayiny. Retrieved from: <https://business.rayon.in.ua/topics/774368-turizm-u-rezhimi-vidnovlennya-yak-vidpochynok-ukrayintsiv-ryatue-ekonomiku-kraini> [in Ukrainian].
2. Bunyakova Yu.Ya. (2021). Osnovni chynnyky vplyvu na dynamichnyy rozvytok sfery turyzmu. Infrastruktura rynku. 2021. Vyp. 56. S. 116-119. [in Ukrainian].
3. Vasylyeva O.O., Domashenko S.V., Kaptyukh T.V. (2023). Perspektyvy rozvytku turystychnoyi haluzi Ukrainy u pislyavoyennyi period. Infrastruktura rynku. 2023. Vyp. 72. S.185-191. Retrieved from: <https://doi.org/10.32782/infrastruct72-33> [in Ukrainian].
4. Kulynyak I.Ya., Bondarenko Yu.H. (2022). Typolohiya chynnykiv vplyvu na rozvytok haluzi turyzmu. Pidpryyemnytstvo ta innovatsiyi. 2022. Vyp. 25. S. 21-27. Retrieved from: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/536/522> [in Ukrainian].
5. Uvarova H. Sh., Kucherenko V. S. (2017). Vykorystannya rekreatsinyo-turystychnykh resursiv Ukrainy na suchasnomu etapi. Rekreatsinyi resursy ta posluhy hostynnosti v rehionakh Ukrainy: zb. naukovykh prats. Cherkasy : ChNU, 2017. S. 34–39. [in Ukrainian].
6. Fastovets O. Turyzm v Ukraini v umovakh voyennoho stanu. (2022). Rozvytok metodiv upravlinnya ta hospodaryuvannya na transporti. 2022. Vyp. 3(80). S. 87–97. <https://doi.org/10.31375/2226-1915-2022-3-87-97> [in Ukrainian].
7. Yak viyna v Ukraini vplynula na yevropeyskyy turyzm? Retrieved from: <https://www.tourism.gov.ua/blog/yak-viyna-v-ukrayini-vplynula-na-ievropeyskiy-turizm> [in Ukrainian].
8. Yak turystychna haluz krayiny pratsyuye pid chas viyny ta yak zminytsya pislya yiyi zavershennya. Retrieved from: <https://www.tourism.gov.ua/blog/yak-turistichna-galuzkrayini-pracyuie-pid-chas-viyny-ta-yak-zminytsya-pislyayiyi-zavershennya> [in Ukrainian].

